

Peter Christian Mølck – gæstgiver og bager af Køng

I 1888 kom en mand til Køng. Det var Peter Christian Mølck. Han havde netop købt Køng Kro, og han blev i byen til han 92 år gammel døde på Køng Alderdomshjem 41 år senere. I kirkebogen skrev pastor Lindeløv med sin markante håndskrift: "Peter Christian Mølck, død 10. februar 1929, forhenværende gæstgiver og bager af Køng".

I 41 år havde Peter Christian altså virket i Køng, men ikke blot han – også hans to sønner Jørginius og Christian og hans barnebarn Oda bidrog til vækst og aktivitet i Køng og omegn.

Kigger man lidt på årstallene, ser man, at det er en moden mand, der slår sig ned i Køng i 1888, ja måske ovenikøbet slår sig til ro, hvis ellers man kan sige det om en krofatter og en bager. For indtil 1888 har Peter Christians liv været præget af stor mobilitet i kombination med en god næse for de forretningsmæssige muligheder i samfundsudviklingen.

Peter Christian blev født i 1817 i Vollerwilk i Sydslesvig, hvor hans far var daglejer. Som ung blev han udlært bager i Christiansfeld med de stolte bagerhåndværkstraditioner. Derefter kan man følge hans vej gennem adskillige danske byer, hvor han enten var møller, kroejer eller ejer af en jernbanerestaurant, sidst i Korsør i 1886. Også i Adelgade i det indre København opholdt han sig i flere år sammen med sin kone og to sønner. Kodeordene/fællesnævnerne? for alle hans aktiviteter er korn, brød og øl, og det skulle fortsætte i Køng, hvor han både blev kroejer og bager.

Peter Christian var en vennesæl mand og god til at skabe kontakter, hvor han kom frem. Det kan man bl.a. se på hvem der var faddere til hans børn. Det var ikke hvem som helst! I Køng blev kroen med ham som ejer en blomstrende forretning med mange aktiviteter og et tilknyttet bageri.

Køng by var i slutningen af 1880'erne en livlig by med både mølle, bryggeri, købmandsgård, Brugsforening, Sparekasse samt smede- og tømmerværksteder og en kirke. Så der var et mylder af mennesker, både af dem i selve byen og af dem, som kom til byen fra oplandet, mange af dem velbjærgede bønder. Og det var vel også til glæde og gavn for kroejeren.

At Køng Kro var velbesøgt vidner bl.a. Svinø Kirke om. Kvinderne på Svinø blev så trætte af, at deres mænd havde svært ved at forlade Køng Kro efter gudstjenesten i Køng Kirke, at de besluttede, at de ville have deres egen kirke på Svinø – og det fik de så i år 1900. Om der blev drukket færre øller på Køng Kro af den grund melder historien desværre ikke noget om. Men at bageriet gik godt, ja måske bedst i forhold til kroen fremgår af en lejlighedssang, skrevet til Køng Kros 150 års jubilæum i 1951: "...den næste vært var bager, og ham reddede hans dej; ja hans håndtering blev i den grad mandens store held ved det, at han fik kaffebrødet gratis hos sig selv."

Som kroejer og bager indtog Peter Christian en central position i Køng. Folk kom på kroen og i bageriet og hans brødkusk kørte rundt og solgte brød i by og på land. Af folketællingerne kan man se, at der både i 1901 og 1906 var 5 ansatte i Køng Kro og Bageri, et tegn på at det må være gået godt. Men han var ikke den eneste Mølck i Køng. Begge hans sønner kom også til byen efter endt

uddannelse og etablerede sig med kone og børn, så nu giver det efterhånden mening at tale om familien eller slægten Mølck. Og alle bidrager de til fremgang og vækst i lokalområdet.

At sønnerne bliver lige så entreprenante som faren skyldes vel de mølckske gener, men også den opdragelse som faren gav dem. Peter Christian havde selv erfaret hvor vigtigt det er at flytte sig rundt, opleve verden og udvikle sig, og det gav han videre til sønnerne.

Efter konfirmationen blev den ældste søn Jørginius sendt ud at sejle med skoleskibet Georg Stage. Her fandt han ud af, at søen ikke var noget for ham og valgte så at gå i faderens fodspor som baker. I 1890 er han udlært baker og vælger at tage til Køng og blive bagersvend i farens bageri. Men hans ambitioner rækker videre end til at være baker og konditor i en lille by i provinsen, så efter et par år i Køng tager han til København og uddanner sig til konditor. Her gifter han sig i 1896 med Christiane, og i 1897 får de deres eneste barn, datteren Oda. Da Oda kommer i den skolepligtige alder, lokker sydsjælland igen, og Jørginius slår sig ned i Lundby som konditor og baker. Lundby er på dette tidspunkt en hastig voksende stationsby og helt i Mølck familiens ånd har Jørginius en svaghed for trafikknudepunkter – og Lundby har i modsætning til Køng en jernbanestation. Og i Lundby behøver han jo heller ikke at konkurrere direkte med sin fars bageri i Køng. Da Peter Christian Mølck kommer op i årene overtager Jørginius også driften af bageriet i Køng – og hertil får han hjælp af datteren Oda og siden svigersønnen Regnar Rasmussen.

Peter Christian Mølcks yngste søn Christian blev uddannet snedker. Efter læretiden gik han på valsen som naver. Det betød, han rejste rundt i Europa som håndværker og tog det arbejde, som faldt for og dygtiggjorde sig ved at lære andre landes håndværk og håndværkere at kende. Så det var en erfaren mand som i 1897 vender tilbage til Køng, hvor han straks nedsætter sig som snedkermester med svend, tre lærlinge og stuepige! Året efter gifter han sig med en pige fra Svinø, og i løbet af otte år får de seks børn sammen. Men det var ikke kun familien, der blomstrede. Christians store interesse som snedker var møbler, så han etablerer Køng Stolefabrik, som hurtigt vokser til. I 1906 har han 4 tjenestefolk og syv svende på fabrikken. På trods af den tilsyneladende succes bliver Køng alligevel for lille for ham og familien, eller også bliver stolefabrikken udkonkurreret af billigere, industrielt fremstillede stole. I hvert fald forlader han og familien Køng i 1911 og flytter til Lillerød, hvor han får ansættelse på Fritz Hansens møbelfabrik, og her bliver han til han går af i 1941.

Tilbage i Køng er nu Peter Christian Mølck, som er blevet enkemand i 1913, mens Jørginius Mølck bor i Lundby med kone og datteren Oda. I 1916 er Peter Christian efterhånden højt oppe i årene og han registreres nu som aftægtsmand, hans dage som gæstgiver og baker er slut. Bageriet i Køng har sønnen Jørginius erhvervet for nogle år siden og næste generation nemlig barnebarnet Oda og hendes forlovede Regnar Rasmussen rykket ind i bageriet, hun som husbestyrerinde og han som bageribestyrer, mens Peter Christian sikkert har nydt aftægtslivet på første sal hos det unge par.

Oda havde allerede som ung lige efter konfirmationen stået i farfarens bagerbutik i Køng og her kom mejeristen fra Lundby Regnar Rasmussen forbi med mælk og smør – og så var det sket med

de to. De var dog lovlig unge til giftermål, så de måtte vente et par år og i mellemtiden uddanner Regnar sig til baker, det går jo ikke med en mejerist i familien Mølck, her skal man helst være baker! I 1917 bliver det unge par gift ved et overdådigt bryllup. Der bliver ikke sparet på noget. Det fremgår af Jørginius's regnskabsbøger, hvor det også noteres, hvor meget Oda køber udstyr og brudetøj for – og at det unge par får en spisestue til 800 kr. i bryllupsgave. Et svimlende beløb i forhold til at ugelønnen som bagerjomfru var 15 kr. Regnar overtager bagerbutikken i Køng fra Jørginius og omdøber den til Køng Brødfabrik! Forretningen går strygende. Regnar og Jørginius sidder til sammen på kagerne og brødet i Køng og Lundby med opland.

I 1921 drager Oda og Regnar fra Køng for at bage og sælge brød andre steder i landet. Sidste stop er Køge Brødfabrik, som de driver med stor succes i to generationer, indtil den må lukke i 1970'erne udkonkurreret af de landsdækkende brødfabrikker.

Jørginius er stadig en driftig mand i Lundby og en af byens største skatteydere. Så de må virkelig have spist mange kager i Lundby. Selv om han efter sigende bagte de lifligste kager blev der også tid til Elektricitetsværket, Sognerådet, Håndværker- og Handelsforeningen samt Teknisk Skole. Desværre fik han kun 24 år i Lundby.

Men tiden med Mølckerne i Køng og Lundby er ved at rinde ud. I 1928 er kun Jørginius og hans kone tilbage i Lundby – og hos dem bor gamle Peter Christian Mølck. Jørginius får kun 24 flittige år i Lundby og han dør 58 år gammel. Bagerfaget har nok ikke været det sundeste dengang! Jørginius blev begravet på Gl. Lundby kirkegård og "Følget var så stort, at kirken langt fra var i stand til at rumme det" som Sydsjællands Venstreblad skriver den 24. marts 1928.

Efter Jørginius's død rejser hans enke til København, og Peter Christian Mølck kommer på Køng Alderdomshjem. Det sidste billede af Peter Christian viser ham parat til at tage på udflugt med de andre beboere på Alderdomshjemmet. Peter Christian Mølck – en mand på farten til det sidste. Han overlevede sin ældste søn med knap et år.

Det er slut med matadorerne Mølck i Køng og Lundby, for matadorer var de vel? Den gamle Mølck drev kro og bageri i Køng og skabte arbejdspladser til folk i byen. Sønnerne skabte nye virksomheder og arbejdspladser i form af en stolefabrik i Køng og et bageri og konditori i nabobyen Lundby. Og fremgangen fortsatte i tredje generation med Oda og hendes mand Regnar i bageriet i Køng. De blev alle velhavende folk, hvad der både fremgår af deres regnskabsbøger og af skattebøgerne. Og de blev hædret med rosende avisomtale, ved Jørginius's begravelse, ved Oda og Regnars sølvbryllup og ved Christians jubilæum. Ja, Christian Mølck fik sågar en vej opkaldt efter sig: Mølcks passage i Allerød.

Det sidste kendetegn ved en matador: den sociale opstigning passer perfekt på Mølckerne. I løbet af godt hundrede år er der sket en opstigning fra at være søn af en jordløs daglejer i Sydslesvig til at tilhøre det velhavende borgerskab på Sjælland. Men fremgangen handler ikke kun om

enkeltpersoner eller om en familie, det er sandelig også godt for en lille by at have en eller flere matadorer. De skaber arbejdspladser og fremdrift i byen – i hvert fald så længe de er der.

Men hvad blev der af kroen og bageriet? Bygningerne ligger stadig i Køng by om end med lidt forandret udseende. Den gamle kro holdt ud til 1936, hvor den blev bygget om til biograf og i dag er den privatbolig. En ny kro blev anlagt ved den ny hovedvej mellem Næstved og Vordingborg og fungerede som kro indtil 1972.

Bageriet fungerede i mange år, men måtte lukke i 19???. Den fine og karakteristiske karnap med spir på første sal blev revet ned, og bygningen er i dag en noget forsømt privatbolig i Køng.

Og Mølckerne, Køngs og Lundbys matadorer igennem 40 år – er der spor af dem på egnen i dag? På kirtegården i Gl. Lundby kan man stadig finde Jørginius's gravsten fra 1928, mens der ikke længere er en gravsten på Køng Kirtegård, hvor Peter Christian Mølck blev begravet. Men en anden sten i Køng vidner indirekte om Peter Christian Mølck. Det er genforeningsstenen fra 1920, som står på hjørnet af Bygaden og Køng Kirkevej. Mon ikke det var Peter Christian Mølck, der bekostede opstillingen af den? - gammel sønderjyde som han var - og med denne sten er den smukkeste sløjfe om Peter Christian Mølcks lange og driftige liv fra Vollerwick i Sydslesvig til Køng på Sydsjælland blevet bundet.